

Sastanak *European Heads of Conservation (EHC)*

Kopenhagen, Danska, 31. svibnja i 1. lipnja 2012.

Sastanak pročelnika laboratorija za konzervaciju i restauraciju održava se svake godine. Ove godine domaćin sastanka bio je Danski nacionalni arhiv (DNA - Danish National Archives) u Kopenhagenu. Na sastanku je sudjelovalo šesnaest pročelnika ili zamjenika pročelnika laboratorija za konzervaciju i restauraciju iz europskih zemalja. Predsjedatelj sastanka bio je Asger Svane-Knudsen iz Danskog nacionalnog arhiva, a prisustvovali su: Jonas Palm (Švedska), Danguole Slaustiene (Litva), Sebastian Barteleit (Njemačka), Anna Czajka (Poljska), Kristin Ramsholt (Norveška), Inga Šteingolde i Mara Sprudza (Latvija), Jedert Vodopivec (Slovenija), Gerrit de Bruin (Nizozemska), István Kecskeméti (Finska), Ruth Tiidor (Estonija), Erna Pilch-Karrer (Austrija) te Frances McGee i Hazel Menton (Irska).

Glavna tema sastanka bila je plijesan, prevencija te suzbijanje kod pojave na arhivskom gradivu i posjet novom spremištu Danskog nacionalnog arhiva u Kopenhagenu.

Nakon uvodnih pozdrava svatko je u sažetom izvješću iznio svoja iskustva o tome kako se u njihovom arhivu nose s pojavom plijesni te o tretmanima, prevenciji, zaštiti i općenitim informacijama o problemima nastalima kod pojave plijesni na arhivskom gradivu. Najzanimljiviji izvještaj iznio je Gerrit de Bruin (*Head of Conservation at Nationaal Archief*), koji je kao prevenciju naveo korištenje elektrofiltera nove generacije koji zaustavljaju sve čestice veće od 0,5 µm pri ventilaciji zraka u spremištu Nacionalnog arhiva Nizozemske. Za uništavanje plijesni koriste zračenje (gama radijaciju) u dozi od 10 kGy, koje uništava bakterije i plijesni utvrđene analizama u njihovom spremištu. Ova informacija potaknula je daljnju raspravu, jer je znanstveno utvrđeno da se papir raspada kod zračenja većeg od 8 kGy. Kolega de Bruin je zatim objasnio da u njihovom slučaju, kao i kod kolege Jonasa Palma (Nacionalni arhiv Švedske), konzervatori nisu dužni primarno sačuvati knjigu ili dokument, već samo informacije. Dokumenti i knjige su fotodokumentirani i skenirani tako da su informacije sačuvane za buduće naraštaje, pa konzervatori imaju puno otvoreniji pristup prema uništavanju plijesni na arhivskom gradivu. Osim ovog modernog pristupa uništavanja plijesni, neki od kolega napomenuli su da se još uvijek kao starijom metodom koriste formaldehidom ili etilenoksidom, koji ne samo da su štetni za ljudsko zdravlje, već nisu ni učinkoviti kod uništavanja plijesni.

Na kraju prvog dana, predavanje *Iskustva iz poljskih mikrobioloških laboratorija* održala je Anna Czajka, u kojem je govorila o raznim vrstama plijesni, bakterija i kvasaca nađenima na arhivskom gradivu u spremištima poljskog Arhiva. Težište predavanja bilo je na njenim iskustvima u tretiranju gradiva oštećenog plijesnim. István Kecskeméti održao je predavanje *Izrada identifikacijskog atlasa za plijesan*, što je jedna od ideja u nastanku u Nacionalnom arhivu Finske.

Drugog dana posjećeno je novo spremište Danskog nacionalnog arhiva. Trenutno je u njega premješteno dva milijuna arhivskih kutija, tj. 176.000 d/m arhivskog gradiva. U gradnju spremišta uloženo je mnogo sredstava i kroz sljedećih par godina sadržavat će arhivsko gradivo iz cijelog Kopenhagena. Zanimljivo je da police dosežu visinu od trinaest metara, pa je potreban poseban viličar za vađenje kutija s polica.

Time su realno gledano na malom prostoru dobili mnogo mjesta za arhivsko gradivo. Spremište se sastoji od dviju većih prostorija za arhivsko gradivo na papiru, dviju manjih za gradivo na pergameni i gradivo na elektronskim medijima te tri trezora za najstrože čuvano gradivo (dokumenti kraljevske obitelji, vojni dokumenti Ministarstva obrane i sl.). U spremištu se nalazi petsto uređaja za mjerenje temperature i vlage koji svakog sata šalju podatke u server računalo gdje se pohranjuju. U svakoj od prostorija osigurana je određena vlaga i temperatura, ovisno o gradivu koje se u njoj nalazi, npr. za dokumente na papiru 15°C i 45% RH, a za dokumente na pergameni 15°C i 55% RH.

Nakon posjeta spremištu uslijedilo je predavanje Sebastiana Barteleita koji je dao kratak izvještaj s *ISO Technical committee-a 46 Information and documentation*, održan ove godine u Berlinu. Na kraju je dogovoreno da će se sljedeći EHC sastanak održati u Dublinu, Irska u travnju 2013. s temom *Prašina i prljavština na arhivskom gradivu*. Također, kao podtema navedena su pojedinačna izvješća o novim spremištim i standardima te procjena rizika za te nove prostore.

Na sastanku su razmijenjena iskustva o tretiranju i uništavanju plijesni u raznim arhivima u Europi. U nekim državama tretiranje plijesni zahtijeva očuvanje gradiva i informacije s gradiva, dok se u drugim državama koncentrira primarno na očuvanje informacija, a očuvanje gradiva nije toliko važno. U posjetu novom spremištu uočen je moderan način čuvanja gradiva i održavanja temperature i relativne vlažnosti.

Igor Kozjak